

אַרְבָּעִים שָׁנָה בֶּד נְסִיב לָה לְרַבָּקָה, אֵלָא וְכֹאֵי הָא
אֲתַבְּלִיל יִצְחָק בְּצִפּוֹן וְדָרוֹם, בָּאֵשָׂא וּמִיאָ, וּבְדִין הָוֶה
יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתוֹ אֶת רַבָּקָה. כְּמִרְאָה
הַקְּשָׁת, יָרֻוק חַיוֹר סִומָּק. בַּת שֶׁלֶשׁ שָׁנִים אֶחָיד בָּה,
בֶּד אֶחָיד בָּה בְּרַבָּקָה. וּבֶד אָזְלִיד, אָזְלִיד בֶּן שָׁשִׁים,
לְאָזְלִידָא כְּדִקָּא יִאוֹת בְּגִינִּין דִּיפּוֹק יַעֲקֹב שָׁלָם, מִבּוֹן
שָׁשִׁים שָׁנָה כְּדִקָּא יִאוֹת, וּבְלָהו אֶחָיד לְהוּ יַעֲקֹב
לְבָתָר, וְאַתְּעַבֵּיד גָּבָר שָׁלִים.

בַּת בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדוֹן אָרָם אֲחוֹת לְבָנָה הָאֲרָמִי,
מַאי אֲכַפֵּת לָן פּוֹלִי הָאֵי, הָהָא כָּבָר אַתְּמַר
(בראשית כד) וּבְתוֹאֵל יָלֵד אֶת רַבָּקָה וּנוּ, וְהַשְׁתָּא אָמַר
בַּת בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי וּלְבָתָר מִפְּדוֹן אָרָם, וּלְבָתָר אֲחוֹת
לְבָנָה הָאֲרָמִי. אֵלָא אַוְקְמוֹתָה, דְּהֽוֹת בֵּין רְשָׁעִים וְאִיחִי
לֹא עֲבָדָת בְּעוֹזְבִּידִיהוּ, דְּהֽוֹת בַּת בְּתוֹאֵל וּמִפְּדוֹן אָרָם,

---

לשון הקודש

אַרְבָּעִים שָׁנָה, לְמַה בָּא לְמַנוֹת בָּא
שְׁחִיה בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה כְּשַׁנְגָּשָׁא אֲת
רַבָּקָה? אֵלָא וְכֹאֵי הַרְיִי נְכָלֵל יִצְחָק בְּצִפּוֹן
וְדָרוֹם, בָּאֵשׂ וּמִיאָ, וְאוֹהֵה יִצְחָק בֶּן
אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתוֹ אֶת רַבָּקָה. כְּמִרְאָה
הַקְּשָׁת, יָרֻוק לְבָנָן אָרָם. בַּת שֶׁלֶשׁ
שָׁנִים אֲחָוָה בָּה כְּשַׁאֲחָוָה בָּה בְּרַבָּקָה,
וּבְשַׁׁׁוֹלִיד, הַוְלִיד בֶּן שָׁשִׁים, לְהַוְלִיד
כְּרָאוֹי, בְּדִי שִׁיצָא יַעֲקֹב שָׁלָם מִבּוֹן שָׁשִׁים

וְאֶחָות לְבָנָן, וּבְלַהוּ חִיּוֹן לְאָבָאָשָׁא, וְהִיא סָלְקָא
עוֹבֵדִין דְכְשָׂרָנוּ וְלֹא עֲבָדָת בְעֻזְבִּיהָו.
הַשְׁתָּא אֵית לְאִסְטְּפָלָא, אֵי רַבָּקָה חַוָּת בַת עִשְׂרֵין
שְׁגַנִּין אוֹ יִתְיִיר, אוֹ בַת שְׁלַשׁ עִשְׂרֵה, בְּדִין
הַזָּא שְׁבַחָא דִילָה דְלֹא עֲבָדָת בְעֻזְבִּיהָו, אָבָל עַד
כְּעַז בַת שְׁלַשׁ שְׁגַנִּים הָוֹת, מַאי שְׁבַחָא דִילָה. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה בַת שְׁלַשׁ שְׁגַנִּים הָוֹת, וְעֲבִידָת לְעַבְדָא כָּל
הַהְוֵא עֻזְבָּרָא.

אָמַר רַבִּי יַצְחָק, אָפָעַל גַב דְכּוּלִי הָאֵי עֲבָדָת, לֹא
יַדְעַנָּא עֻזְבָּרָא אֵי אִינְנוּ בְשִׁרָאָן אוֹ לֹאו. (ד'
כלנו ט"א) **אַלְאָ**, תָא חִזֵּי, בְתִיב, (שיר השירים כ) בְשׁוֹשָׁנָה בֵין
הַחוֹחִים בֵן רַעִיתִי בֵין הַבָּנוֹת. בְשׁוֹשָׁנָה, דָא בְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל דָאִיחֵי בֵין אַוְכְלָוָסָה אַכְרָדָא בֵין כּוּבָין. וְרַזְאָ
דִמְלָה, יַצְחָק אָתֵי מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם דָאִיחֵז חַסְד
עַלְאָה וְעַבְדִד חַסְד עַם כָל בְּרִיאָן, וְאָפָעַל גַב דָאִיחֵז

לשון הקודש

בַתְוַאל, וּמְפַדֵן אָרֶם, וְאֶחָות לְבָנָן, וּבְלַמְסָדָה
הַיּוֹרֶשֶׁים לְהַרְעָע, וְהִיא הַעַלְתָה מִעָשִׂים
בְשָׁרִים וְלֹא עַשְׂתָה בְמִעָשִׂיהם.
עַבְשׂו יִשְׁלַח הַסְּפָלָל, אָסְרָבָה הַיִתָה
בַת עִשְׂרֵים שָׁנָה אוֹ יוֹתֵר, אוֹ בַת שְׁלַשׁ
עִשְׂרֵה, אוֹ הַוָּה הַשְּׁבָח שְׁלָה שְׁלָא עַשְׂתָה
בְמִעָשִׂיהם, אָבָל עַד עַתָּה הַיִתָה בַת
שְׁלַשׁ שְׁגַנִּים, אוֹ מָה הַשְּׁבָח שְׁלָה? אָמַר

דִינָא קְשֵׁיא. וּרְבָּקָה אַתְתָ מִסְטֶרָא דִדִינָא קְשֵׁיא
וְאִסְפָּלְקָת מִבְּנִיָּהוּ וְאִתְחֹבֶרֶת בְּיצָחָק, דָהָא רְבָּקָה
מִסְטֶרָא דִדִינָא קְשֵׁיא אֲתִיא, וְאֶפְעָל גַב דָאִיהִ
מִסְטֶרָא דִדִינָא רְפֵיא הַות, וְחוֹטָא דְחַסְדָ תָלִי בָה
וַיַּצְחַק דִינָא קְשֵׁיא וְאִיהִי רְפֵיא, פְשׂוֹשֶׁגָה בֵין הַחֽוֹחִים
הָווּ. וְאִי לְאוּ דָאִיהִי רְפֵיא, לֹא יָכַיל עַלְמָא לִמְסְבֵל
דִינָא קְשֵׁיא דַיַּצְחָק. בְגַוְונָא דָא, קְדֻשָא בְרִיךְ הוּא
מְזֻוֹוג זְוֹגָן בְעַלְמָא, חַד תְקִיף וְחַד רְפֵיא בְגַיּוֹן
לְאִתְהַקְנָא כְלָא וִיתְבַּסֵם עַלְמָא.

פֶתַח רַבִי יְהוֹדָה אַבְתָרִיה וְאָמָר, (בראשית כה) **וַיַּעֲתֵר**
יַצְחָק לֵי לְנִכָח אֲשָׁתוֹ. מָהוּ וַיַּעֲתֵר, דִקְרִיב
לִיהְ קָרְבָּנָא, וְצָלִי עַלְהָה. וְמָה קָרְבָּנָא קָרִיב. עֹלָה
קָרִיב, דָבְתִיב, (בראשית כה) וַיַּעֲתֵר לוּ יִי, בְתִיב הָבָא
וַיַּעֲתֵר לוּ יִי, וּבְתִיב הַתָּם (שמואל ב כד) וַיַּעֲתֵר אֱלֹהִים

לשון הקודש

הַדָּבָר - יַצְחָק בָא מִהָצֵד שֶל אַבְרָהָם
שַׁחֲוָא חַסְד עַלְיוֹן, וְעוֹשָׁה חַסְד עַם בָּל
הַבְּרִיּוֹת, וְאֶפְעָל גַב שְׁהִיא הַדִּין הַקָּשָׁה.
וּרְבָּקָה בָא מִצֵּד שֶל הַדִּין הַקָּשָׁה,
וְהַתְּעִלָתָה מִבְּנִיָּהָם, וְהַתְּמִבְרָה עַם
יַצְחָק. שָׁהָרִי רְבָּקָה בָא מִצֵּד הַדִּין
הַקָּשָׁה, וְאֶפְעָל גַב שְׁהִתָּה מִצֵּד הַדִּין
הַרְפָה וְחוֹטָא שֶל חַסְד תָלִי בָה, וַיַּצְחָק
דִין קָשָׁה וְהִיא רְפָה - הַיּוֹ בְשׂוֹשָׁגָה בֵין

לארץ וגוי, מה להלן קרבנו אף כאן קרבנו. בתיב ויעתר יצחק, ובתיב ויעתר לו, נפק אשא מלעילה לקבלה אשא דליתתא.

דבר אחר, ויעתר יצחק. מצלי צלוותיה, וחתר חתירה לעילה לנבי מזלא על בגין, דהא בההוא אחר תלין בגין, דבຕיב, (שמואל א) וחתפלל על ה, ובדין ויעתר לו יי, אל תקרי ויעתר לו אלא ויתחר לו, חתירה חתר ליה קדשא בריך הוא, וקיבל ליה, ובדין ותהר רבקה אשתו.

תא חוו, עשרין שני אשתי יצחק עם אשתיה ולא אולידת, עד מצלי צלוותיה. בגין דקדשא בריך הוא אתרעי בצלותהון דצדיקיא, בשעתא דבעאן קמיה צלותהון על מה דאצטרכו. מי טעם, בגין

לשון הקודש

יעתר לו ה. ב טוב באן ויעתר לו ה, ואנו ויעתר לו ה. אל תקרי ויעתר לו ה, ואנו ויעתר לו ה. כתוב שם (שמואל ב) ויעתר אלהים לאرض וגוי. מה להלן קרבנו - אף באן קרבן. כתוב ויעתר יצחק, כתוב ויעתר לו. שיעצה אש מלמעלה בוגדר האש שלמטה.

דבר אחר ויעתר יצחק - שהחפלל תפלותו וחתירה חתירה למעלה אל המול של הבנים, שחררי באוטו מקום תלויים הבנים, שב טוב וחתפלל על ה,

דִּינְתָּרְבֵּי וַיְהִיטּוֹסֶף רַבּוֹת קָדְשָׁא לְכָל מְאֹן
דְּאַצְטָרִיךְ בְּצַלּוֹת הָזָן דְּצִדְיקִיָּא.

תֵּא חַזִּי, אֲבָרָהָם לֹא צָלִי קְמִי קָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא
דִּינְתָּנוּ לֵיהּ בְּנִין, אֲפַלְגַּב דְּשָׂרָה עֲקָרָה הָזָה.
וְאֵי תִּמְאָ, הָא בְּתִיב, (בראשית טו) הַזָּן לֵי לֹא נְתָת זָרָע,
הָהּוּא לֹא בְּגִין צַלּוֹתָא הָזָה (נ"א הָהּוּא לֹא בְּעֵינֵי בְּנִין) אֶלְאָ
כְּמֹאָן דְּמִשְׁתָּעֵי קְמִי מְרִירָה. אֶבְלִי יִצְחָק צָלִי עַל
אַתְּתִּיהָ, בְּגִין דְּהָא אִיהּוּ הָזָה יִדְעַ דְּלֹא אִיהּוּ עֲקָר
אֶלְאָ אַתְּתִּיהָ, דִּיצְחָק הָזָה יִדְעַ בְּרוֹא דְּחַכְמָתָא,
דִּיעָקָב זָמִין לְמִיפְקָדָה בְּתִירִיסְרָ שְׁבָטִין, אֶבְלִי לֹא
יִדְעַ אֵי בְּהָאֵי אַתְּתָא אֵי בְּאַחֲרָא, וְעַל דָּא לְנִכְחָ
אַשְׁתוֹ וְלֹא לְנִכְחָ רְבָקָה.

אָמַר הָהּוּא רְבִיא בָּרִיךְ יְהוָה דָּרְבֵי יְהוָה, אֵי הָכִי
אָמַאי לֹא רְחִים לֵיהּ יִצְחָק לִיעָקָב בֶּל פָּךְ
כְּמוֹ לְעָשָׂו, הָזָאיל וְהָזָה יִדְעַ דִּזְמִין אִיהּוּ לְקִיְמָא

לשון הקודש

וַיְהִיטּוֹסֶף מִשְׁחָת קָדֵשׁ לְכָל מַי שָׁאַרְיךְ
 בְּתִפְלּוֹת הַצְדִיקִים.
בָּא רָאָה, אֲבָרָהָם לֹא הִתְפַלֵּל לִפְנֵי
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שִׁיטָן לוֹ בְּנִים, אֲפַלְגַּב
עַתִּיד לְהֻזְצִיא מִפְנֵו בְּתִירִיסְרָ שְׁבָטִים,
אֶבְלִי לֹא יִדְעַ אָם בְּאַשָּׁה הָזָה אוֹ בְּאַחֲרָתָה,
וְעַל בָּן לְנִכְחָ אַשְׁתוֹ וְלֹא לְנִכְחָ רְבָקָה.
אָמַר אָוֹתוֹ חִילָד, בְּנוֹ שֶׁל רְבִי יְהוָה,
אָם כֵּה, לְפָה לֹא אָהָב יִצְחָק אֶת יִעָקָב

מִגְיָה תַּרְיסֶר שְׁבָטִין. אָמֵר לֵיה שְׁפִיר קָאָמְרָת, אֲלֹא
כֵּל זִנְא רְחִים לֵיה לְזִנְיָה וְאַתְּמִשִּׁיךְ וְאַזְיָל זִנְא
בֶּתֶר זִנְיָה.

תֵּא חֹזֵי, עָשָׂו נִפְקָס סִמְקָה כִּמָּה דְּכַתִּיב, (בראשית כה) **וַיֵּצֵא**
הָרָאשׁוֹן אֶדְמוֹנִי בָּלוֹ וָנוֹ, וְאַיְהוּ זִנְא דִצְחָק
הָאִיחָיו דִינָא קְשִׁיא דְלֻעִילָא, וְנִפְקָס מִגְיָה עָשָׂו, דִינָא
קְשִׁיא לְתַתָּא דְדִמְיאָ לְזִנְיָה, וְכֵל זִנְא אַזְיָל לְזִנְיָה,
וְעַל דָּא רְחִים לֵיה לְעָשָׂו יְתִיר מִיעָקָב כִּמָּה דְּכַתִּיב,
(בראשית כה) **וַיַּאֲהַב יִצְחָק אֶת עָשָׂו בַּי צִיד בְּפָיו.** בְּתִיב
הַכָּא בַּי צִיד בְּפָיו, וּבְתִיב הַתָּם (בראשית י) **עַל בֵּן יִאָמֶר**
בְּגַמְרָד גָּבָור צִיד לְפָנֵי יְהָוָה.

אָמֵר רַבִּי יִצְחָק, בְּתִיב, (בראשית כה) **וַיִּתְرְצֹצֵו הַבְּנִים**
בְּקָרְבָּה וְתָאָמֵר אֶם בֵּן לְמַה זוּ אָנְבִּי וְתָלַךְ
לְדָרְשׁ אֶת יְהָוָה, לְאָזֶן אֶתְר אַזְוָלָת. לְבִי מִדְרָשָׁא דְּשִׁים

לשון הקידוש

כָּל בָּד בְּמוֹ עָשָׂו הַוְּאֵל וְהִיא יוֹדֵעַ שֶׁהָוָא
עַתְּד לְקִים מִפְנֵנו שְׁנִים עַשֶּׁר שְׁבָטִים?
אָמֵר לוֹ, יִפְחָה אָמְרָתָ, אֲלֹא כֵּל מִן אָוֶה
אֶת מִינּוּ וְנִמְשָׁךְ וְהַזְּלֵךְ מִן אֶחָר מִינּוּ.
יִאָמֶר בְּגַמְרָד גָּבָור צִיד לְפָנֵי הָאָה.

אָמֵר רַבִּי יִצְחָק, בְּתִוב וַיִּתְרְצֹצֵו הַבְּנִים
בְּקָרְבָּה וְתָאָמֵר אֶם בֵּן לְמַה זוּ אָנְבִּי
וְתָלַךְ לְדָרְשׁ אֶת הָאָה. לְאַיִּה מִקּוֹם הַלְּבָה?

וְעַבָּר. וַיִּתְرְצֹצּוּ הַבָּנִים בְּקָרְבָּה, דְּתִמְןֵן הַזָּהָר הַהוּא רְשֻׁעַ הָעַשׂ אֲנָה קָרְבָּא בֵּיהַ בַּיּוּכָב. וַיִּתְרְצֹצּוּ, אֲתָבָרוּ כִּמֵּה דָּאָמְרִין, רְצִיעַ אֶת מָזוּהוּ. אֲתָבָרוּ דָּא עַם דָּא וְאֲתָפְלָגָנוּ. תָּא חִזֵּי, דָּא סְטָרָא דְּרוֹכָב נְחַשׁ, וְדָא סְטָרָא דְּרוֹכָב עַל פְּרָסִיא שְׁלִימַתָּא קְדִישָׁא בְּסְטָרָא דְּשְׁמַשָּׁא, לְשְׁמַשָּׁא בְּסִיחָרָא.

(דף קלח ע"א)

וְתָא חִזֵּי, בְּגִינַן דְּאַתְמָשֵׁךְ עַשׂ אֲבָתְרִיהַ דְּהַהְוָא נְחַשׁ, אֲזִיל עַמִּיהַ יַעֲקֹב בְּעַקְיִמָּא, בְּנְחַשׁ דְּאַיְהוּ חֲבִים, וְאַיְהוּ אֲזִיל בְּעַקְיִמוֹ, בְּמַה דְּאַת אָמֵר, (בראשית 5) וְהַנְּחַשׁ הִיה עַרְוָם וְגוּ, חֲבִים. וְעוֹבְדוּ יַעֲקֹב לְגַבְיהָ הָוּ לֵיהַ בְּנְחַשׁ, וְהַכִּי אַצְטְרִיךְ לֵיהַ, בְּגִינַן לְאַמְשָׁבָא לֵיהַ לְעַשׂ בְּתְרִיהַ דְּהַהְוָא נְחַשׁ, וַיַּתְפְּרַשׁ מִנִּיהָ, וְלֹא יְהָא לֵיהַ חַזְלָקָא עַמִּיהַ בְּעַלְמָא דִין וּבְעַלְמָא דְּאַתִּי. וְתַגְנִין, בָּא לְהַרְגָּה, אַקְדִּים אֲנָתַ וְקַטְלִיהַ. בְּתִיב, בְּפֶטֶן

לשון הקורש

לְבִית הַמְּדִרְשׁ שֶׁל שֵׁם וְעַבָּר. וַיִּתְרְצֹצּוּ הַבָּנִים בְּקָרְבָּה - שָׁשֶׁם הַיָּה אָתוֹן עַשׂ הַרְשָׁע גַּלְחָם בְּקָרְבָּה עַם יַעֲקֹב. וַיִּתְרְצֹצּוּ - גַּשְׁבָּרוּ בְּמוֹ שָׁאָמְרָנוּ, רְצִין אֶת מַחְזָה. גַּשְׁבָּרוּ וְהַעֲמִידָה וְנַחֲלָקוּ. בָּא רָאָה, הַאֲדָה הַזָּהָר שְׁרוֹכָב נְחַשׁ, וְצִדְ זֶה שְׁרוֹכָב עַל הַבְּסָא הַשְּׁלָמָם הַקָּדוֹשׁ בָּצד הַשְּׁמֶשׁ, לְשִׁמְשׁ עַם הַלְּבָנָה. וּבָא וְרָאָה, מְשׁוּם שְׁגַם שָׁאָמְרָנוּ עַשׂ אַחֲרִי